

Cirkulärnr: 1996:95
Diariernr: 1694/96
Handläggare: Rogert Leckström
Sektion/Enhet: Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet
Datum: 1996-06-06
Mottagare: Kommunstyrelsen
Energiverksstyrelsen
Rubrik: Kommunernas energiverksamhet
Bilagor: PM 1996-06-03, "Den nya elmarknaden"

Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet
Rogert Leckström

1996-06-06

Kommunstyrelsen
Energiverksstyrelsen

Kommunernas energiverksamhet

I och med att det nya regelverket för elmarknaden trädde i kraft, den 1 januari 1996, förändrades i avgörande grad också förutsättningarna och villkoren för kommunernas energiverksamhet.

Den nya lagstiftningen innebär en ändrad roll- och ansvarsfördelning inom elförsörjningen. Såväl produktion av el som handel med el ska nu ske på konkurrensmarknadens villkor. Speciellt handeln med el har före reformen ingått som en del av de tidigare eldistributörernas verksamhet och bedrivits i skydd av ett s k legalt monopol. Merparten av eldistributionen har drivits i offentlig regi, där den kommunala energiverksamheten utgjort den största andelen. För de kommunala företagen har det kommunala regelverket gällt fullt ut.

I den nya lagstiftningen (1994:618, 1995:1141) om handel med el m.m. anges uttryckliga undantag från det kommunala regelverket. Bl a görs undantag från *lokaliseringsprincipen*. Ett kommunalt företag får nu bedriva produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet utanför kommunens område. Nätverksamhet får, enligt lagens formulering, bedrivas i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen.

Vidare säger den nya lagen att kommunalt företag som bedriver produktion av eller handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet eller distribution av fjärrvärme eller naturgas skall driva verksamheten på affärs- mässig grund. Med detta avses undantag från *självkostnadsprincipen* och *likställighetsprincipen*.

Reformen har sålunda inneburit att den tidigare skyddade lokala monopol- verksamheten har ersatts av en allt mer internationaliserad konkurrens-

marknad. Mot bakgrund av de förändrade förutsättningarna och villkoren för de kommunala energiföretagen finns nu för varje enskild kommun anledning att se över och analysera sin roll som aktör på den nya energimarknaden. Många kommuner har redan prövat denna grundläggande fråga och fattat sina strategiska beslut. I andra kommuner pågår diskussioner om energiföretagets framtida utveckling och kommunens engagemang på en konkurrensutsatt energimarknad.

Utvecklingen på den konkurrensutsatta energimarknaden

De elhandlare som fått leveranskoncession har i viss utsträckning kunnat räkna med en relativt stabil avsättning. Kravet på timvis mätning vid elleveranser från annan leverantör än leveranskoncessionär har för kunder med låg elförbrukning inneburit ett avgörande hinder att utnyttja konkurrens-
möjligheterna. Detta krav förefaller nu vara på väg att försvinna.

Nätmyndigheten och Svenska Kraftnät har på regeringens uppdrag utrett och föreslagit åtgärder för att åstadkomma billiga mätsystem, m m. I rapporten Fri elmarknad för alla (1996-05-02) föreslår utredarna dels åtgärder för att reducera kostnaderna för timvis mätning dels schablonavräkning för kunder med säkringsabonnemang av maximalt 25 A. Ett takpris för timvis mätning föreslås för säkringsabonnemang över 25 A. Vidare föreslås åtgärder för att tillgodose behovet av marknadsinformation.

Mycket talar således för att konkurrensen om elkunderna kan komma att skärpas; speciellt konkurrensen om de många kunderna med den lägre elförbrukningen. Utredarna bedömer att ett formellt införande av en schablonmetod skulle kunna ske den 1 april 1997. Om kravet på sex månaders anmälningstid innan kunden får lämna leveranskoncessionen behålls, skulle de ökade möjligheterna att byta elleverantör resultera i praktiskt handling tidigast den 1 oktober 1997.

Möjligheter till ökad rörlighet på elmarknaden förväntas leda till någon form av jämviktsspriser på elmarknaden som helhet. En viktig fråga i detta sammanhang är därför i vilken utsträckning de kraftiga priskillnaderna som hittills noterats mellan olika elleverantörer hinner minska fram till våren 1997. I det fall stora lokala skillnader skulle finnas kvar vid denna tidpunkt och marknaden fortfarande skulle befinna sig i en insvängningsfas vad beträffar prisbildningen riskerar företag och kunder ökade transaktionskostnader som följd av många extra leverantörsbyten fram och åter, där samma leverantörer är inblandade. Aktörerna bör därför så snart som möjligt, kanske redan idag, planera för en kommande prisutjämning och skärpt konkurrens - en skärpt konkurrens om samtliga kundkategorier.

De första månadernas erfarenhet efter reformens ikraftträdande och den hittillsvarande utvecklingen på elmarknaden kommenteras i bifogade PM (1996-06-03) Den nya elmarknaden. I promemorian nämns bl a Nätmyndighetens rapport "Tre månader av reformerad elmarknad". Med stöd av denna rapport kan ägare till nätföretag och företag med leveranskoncession jämföra sitt eget eller sina egna företags tariffer med andras.

Såväl detta cirkulär som bifogade PM har behandlats i Kommunförbundets energiberedning.

Kommunförbundet är berett att bistå kommunstyrelser och kommunala energiverksstyrelser i samband med deras diskussioner och strategiska överväganden kring kommunens roll och engagemang på den reformerade energimarknaden.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för Energi, Skydd och Säkerhet

Harald Ljung

Bilagor

PM 1996-06-03, "Den nya elmarknaden"